

POSTANOWIENIE

Dnia 19 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Redzik (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Tomasz Przesławski

SSN Paweł Wojciechowski

w sprawie ze skargi W.A.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przygotowawczym przed Prokuraturą Okręgową w Krakowie
w sprawie o sygn. [...] (wcześniej PR 5 Ds. [...],
PR 5 Ds. [...]1, PR 5 Ds. [...]2),

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw
Publicznych w dniu 19 lipca 2023 r.,

- 1. stwierdza, że w postępowaniu przygotowawczym, którego dotyczy skarga doszło do przewlekłości postępowania;**
- 2. przyznaje Skarżącej od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości 2000 zł;**
- 3. zwraca W.A. uiszczoną przez nią opłatę od skargi w kwocie 200 zł;**
- 4. oddala skargę w pozostałym zakresie.**

(P.S.)

UZASADNIENIE

I.

I.1. Pismem datowanym na 10 stycznia 2022 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego: 9 grudnia 2022 r.) W.A. (dalej również: „Skarżąca”) wniosła skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie o sygn. [...] (wcześniej: PR 5 Ds. [...], PR 5 Ds. [...])¹, PR 5 Ds. [...])². Złożyła przy tym następujące wnioski:

1. Stwierdzenie dalszej przewlekłości postępowania przygotowawczego, która w ocenie Skarżącej trwa począwszy od daty wszczęcia śledztwa na podstawie wniesionego zawiadomienia wraz z wnioskiem o ściganie z 1 lutego 2018 r.
2. Zlecenie prokuraturze przeprowadzenia czynności procesowych istotnych dla wydania merytorycznego rozstrzygnięcia w sprawie w terminie 3 miesięcy od dnia wydania orzeczenia.
3. Przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz Skarżącej kwoty 20 000 zł i pomniejszenie tej kwoty o kwotę 2000 zł, przyznaną w tej samej sprawie na mocy postanowienia Sądu Najwyższego z 17 kwietnia 2019 r., VI KSP 2/19.
4. Zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz Skarżącej kosztów postępowania.

I.2. Uzasadniając powyższe wnioski W.A. wskazała, że 1 lutego 2018 r. działając poprzez profesjonalnego pełnomocnika złożyła zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa wraz z wnioskiem o ściganie. Postanowieniem z 17 kwietnia 2019 r., VI KSP 2/19, Sąd Najwyższy stwierdził przewlekłość postępowania przygotowawczego PR 5 Ds. [...] i nakazał przeprowadzenie czynności procesowych w terminie 3 miesięcy od wydania orzeczenia.

Skarżąca podniosła, że w postępowaniu przygotowawczym prokuratura przez cztery lata nie przeprowadziła żadnych czynności procesowych związanych ze sprawą. W szczególności nie rozpoznawała wniosków dowodowych zawartych w zawiadomieniu z 1 lutego 2018 r. i uzupełnionych wnioskami z 6 i 11 czerwca, 1 lipca oraz 30 listopada 2019 r.

W.A. podkreśliła ponadto, że 18 czerwca 2019 r. zostało wydane postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa. Postanowienie to zostało uchylone postanowieniem Wojskowego Sądu Okręgowego z 9 września 2021 r., Kp 56/19.

Skarżąca podniosła też, że w żaden sposób nie przyczynia się do przewlekłości postępowania. Przeciwnie, to prokuratura – w ocenie Skarżącej – przez cztery lata dopuściła się szeregu uchybień i nieprawidłowości.

I.3. Pismem z 22 lipca 2022 r. (k. 44 i n.) Skarżąca wniosła kolejną skargę, którą zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału I uznano za skargę na przewlekłość postępowania, ale tym razem, jako główne wskazała postępowanie prowadzone przed Wojskowym Sadem Okręgowym w X. pod sygn. Kp 19/22 wskazując też sygnatury postępowania przygotowawczego. Została ona zarejestrowana w Sądzie Najwyższym pod sygnaturą I NSP 27/23.

I.4. Pismem z 15 marca 2023 r. (k. 80 i n.) Skarżąca wniosła następną skargę do postępowania przygotowawczego prowadzonego przez Prokuraturę wskazując sygnatury będące przedmiotem skargi z 10 stycznia 2022 r. Zarządzeniem Przewodniczącego Wydziału I skarga z 15 marca 2023 r. została uznana za skargę uzupełniającą do skargi z 10 stycznia 2022 r. i dołączona do akt niniejszej sprawy.

II.

II.1. 6 lutego 2017 r. W.A., zastępowana przez pełnomocnika, złożyła zawiadomienie o popełnieniu przestępstw określonych w art. 218 § 1a k.k., w art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 922) oraz w art. 35 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (tekst jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 1881).

II.2. Postanowieniem z 6 czerwca 2017 r., PR 5 Ds. [...]3, Zastępca do spraw Wojskowych Prokuratora Rejonowego Kraków–Krowodrza w Krakowie umorzył śledztwo w sprawie:

I. „złośliwego lub uporczywego naruszania, w okresie od września 2013 roku do lutego 2017 roku w Krakowie, uprawnień pracownika wynikających ze stosunku pracy, przez wykonującego czynności w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych ustalonego oficera starszego z JW. N. w K., poprzez złożenie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa przez W.A. bez

podstawy faktycznej i prawnej, brak reakcji na naruszenie godności i dóbr osobistych ww. oraz kierowaną przez nią korespondencję, pomijanie przy przyznawaniu nagród”, tj. o czyn z art. 218 § 1a k.k. – wobec braku znamion czynu zabronionego;

II. „udostępnienia w dniu 15 listopada 2015 roku w Krakowie przez ustalonego oficera starszego – Dowódcę JW. N. danych osobowych W.A. Prokuratorowi Rejonowemu Kraków – Podgórze w Krakowie”, tj. o czyn z art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (tj.: Dz. U. z 2016 r., poz. 922) - wobec braku znamion czynu zabronionego;

III. „utrudniania wykonywania działalności związkowej i dyskryminowania W.A. z powodu przynależności związkowej, w okresie od października 2016 r. do lutego 2017 roku w K., przez ustalonego oficera starszego z JW. N. w K.”, tj. o czyn z art. art. 35 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (tj.: Dz. U. 2015, poz. 1881) – wobec braku znamion czynu zabronionego;

IV. „w sprawie znieważenia, w dniu 8 grudnia 2015 r., w K., W.A. przez ustalonego oficera starszego”, tj. o czyn z art. 216 § 1 k.k. – z powodu przedawnienia karalności.

II.3. Postanowienie powyższe zaskarżyły – w zakresie rozstrzygnięć z pkt I-III – pokrzywdzona i jej pełnomocnik. We wniesionych zażaleniach zarzuciły naruszenie szeregu przepisów procedury karnej, przepisów prawa materialnego oraz błędów w ustaleniach faktycznych.

II.4. Postanowieniem z 17 listopada 2017 r., Kp 33/17, Wojskowy Sąd Okręgowy w X. po rozpoznaniu wskazanych wyżej zażaleń uchylił zaskarżone postanowienie w zakresie czynów opisanych w pkt I i pkt III, a w pozostałym zakresie orzeczenie to utrzymał w mocy.

II.5. Dalsze śledztwo prowadzone było przez Prokuraturę Rejonową Kraków-Krowodrza w Krakowie pod sygn. PR 5 Ds. [...]1.

II.6. 5 lutego 2018 r. pełnomocnik pokrzywdzonej złożył w Prokuraturze Rejonowej Kraków-Podgórze w Krakowie datowane na 1 lutego 2018 r. zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa polegającego na „uporczywym nękanii, które wzbudziło u zawiadamiającej uzasadnione okolicznościami poczucie zagrożenia i istotnie naruszające prywatność, oraz ujawnienie i wykorzystywanie informacji pozyskiwanych przez sprawcę, z którymi zapoznał się w związku z pełnioną funkcją, a niejednokrotnie przekraczając uprawnienia ujawnił te dane narażając na szkodę prawnie chroniony interes zawiadamiającej”, tj. czynu określonego w art. 190a § 1 k.k., w art. 266 § 1 i 2 k.k. oraz w art. 231 § 1 k.k. Z dołączonego do zawiadomienia oświadczenia W.A. z dnia 22 stycznia 2018 r. wynikało, że czyny te dotyczyły zachowań płka M.K. podejmowanych wobec skarżącej do dnia jej zwolnienia z pracy w JW. N. w K. (pkt. 1-8 i 18 oświadczenia), zachowań płka M.K. podejmowanych po zwolnieniu Skarżącej z pracy w JW. N. w K. (pkt 19-24 oświadczenia) oraz zachowań organów ścigania podejmowanych wobec W. A. (pkt 9-14, 16, 17, 25 i 26 oświadczenia).

II.7. 11 kwietnia 2018 r. zawiadomienie wskazane w II.6. przekazane zostało do Prokuratury Rejonowej Kraków-Krowodrza w Krakowie i zarejestrowane pod sygn. PR 5 Ds. [...]2.

II.8. Postanowieniem z 15 maja 2015 r. Zastępca do spraw Wojskowych Prokuratora Rejonowego Kraków-Krowodrza w Krakowie połączył postępowanie o sygn. PR 5 Ds. [...]1 z postępowaniem PR 5 Ds. [...]2 – do wspólnego prowadzenia, a następnie postanowieniem z dnia 18 maja 2018 r., sygn. PR 5 Ds. [...]1, umorzył śledztwo w sprawie:

I. „złośliwego lub uporczywego naruszania, w okresie od września 2013 roku do lutego 2017 roku w K., uprawnień pracownika wynikających ze stosunku pracy, przez wykonującego czynności w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych ustalonego oficera starszego z JW. N. w K., poprzez złożenie zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa przez W.A. bez podstawy faktycznej i prawnej, brak reakcji na naruszenie godności i dóbr osobistych ww. oraz kierowaną

przez nią korespondencję, pomijanie przy przyznawaniu nagród”, tj. o czyn z art. 218 § 1a k.k. – wobec braku znamion czynu zabronionego;

II. „utrudniania wykonywania działalności związkowej i dyskryminowania W.A. z powodu przynależności związkowej, w okresie od października 2016 r. do lutego 2017 roku w K., przez ustalonego oficera starszego z JW. N. w K.”, tj. o czyn z art. 35 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (tj.: Dz. U. z 2015 r., poz. 1881) – wobec braku znamion czynu zabronionego.

II.9. Postanowienie powyższe zostało zaskarżone przez W.A. i jej pełnomocnika.

II.10. Postanowieniem z 6 grudnia 2018 r., Kp 23/18, Wojskowy Sąd Okręgowy w X. na podstawie art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. w zw. z art. 465 § 1 k.p.k. środki odwoławcze wniesione przez pokrzywdzoną W.A. oraz adw. K.G. pozostawił bez rozpoznania.

Uzasadniając to rozstrzygnięcie Sąd stwierdził, że nie jest dopuszczalne wywiedzenie zażalenia od nieistniejącego orzeczenia, a taka sytuacja miała miejsce w rozważanym wypadku. Wojskowy Sąd Okręgowy skonstatował bowiem, opierając się na materiałach sprowadzonych z Prokuratury Rejonowej w Lublinie, że zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa z 1 lutego 2018 r. (do którego skarżące odnosiły się we wniesionych zażaleniach) dotyczyło szeregu innych zachowań niż te, opisane w sentencji zaskarżonego postanowienia z 18 maja 2018 r., w tym popełnionych także przez inne osoby niż płk M.K.. Uznał przy tym, że zupełnie nieprzekonujące jest stwierdzenie prokuratora zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia, z którego ma wynikać, iż umorzenie śledztwa ujęte w pkt I postanowienia z 18 maja 2018 r. rzekomo obejmuje także zachowania opisane w zawiadomieniu pokrzywdzonej z 1 lutego 2018 r. (czyli te, które miały być przedmiotem postępowania pod sygn. PR 5 Ds. [...]2) wypunktowując szczegółowo okoliczności (s. 3-4 uzasadnienia), które doprowadziły go do powyższego wniosku.

W efekcie, nie mogąc z przyczyn proceduralnych orzekać w przedmiocie, co do którego orzeczenie nie zawiera w ogóle żadnego rozstrzygnięcia, Sąd uznał, że skarżące mają prawo nadal domagać się rozpoznania złożonego wcześniej

zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w zakresie, w jakim go nie rozpoznano i dopiero w razie wydania stosowanego rozstrzygnięcia w tej kwestii (choćby niepełnego), będą mogły zaskarżyć ewentualnie takie rozstrzygnięcie do sądu.

II.11. 4 lutego 2019 r. pełnomocnik W.A. złożył w Prokuraturze Rejonowej Kraków-Krowodrza w Krakowie skargę na przewlekłość postępowania w sprawie o sygn. PR 5 Ds. [...]1.

Skarżąca podniosła, że od 18 maja 2018 r., tj. wydania przez prokuratora Prokuratury Rejonowej Kraków-Krowodrza w Krakowie niepełnego postanowienia o umorzeniu śledztwa, nie zostały podjęte przez ten organ żadne czynności procesowe i nie zmieniło tego również postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego z 6 grudnia 2018 r., w którym konieczność dokonania takich czynności została stwierdzona.

II.12. Postanowieniem z 17 kwietnia 2019 r., VI KSP 2/19, Sąd Najwyższy stwierdził, że w postępowaniu, którego dotyczyła skarga nastąpiła przewlekłość, zlecił Prokuraturze Rejonowej Kraków-Krowodrza w Krakowie przeprowadzenie czynności procesowych w sprawie w terminie do 3 miesięcy od daty wydania postanowienia, przyznał W.A. kwotę 2000 zł i rozstrzygnął o kosztach postępowania.

Uzasadniając powyższe postanowienie Sąd Najwyższy stwierdził, że organy ścigania zaniechały podejmowania czynności procesowych w zakresie, którego dotyczy zawiadomienie z 1 lutego 2018 r. poza tym jego fragmentem, w którym podnoszono nieprawidłowości, jakich dopuścić się mieli funkcjonariusze Oddziału Żandarmerii Wojskowej w K. z związku z czynnościami procesowymi podejmowanymi wobec W.A. Co do tej kwestii zapadło bowiem prawomocne postanowienie prokuratora Działu do spraw Wojskowych Prokuratury Rejonowej w Lublinie z 31 października 2018 r., PR 4 Ds. [...]4, o odmowie wszczęcia śledztwa. Merytorycznych rozstrzygnięć nie wydano natomiast co do pozostałych wątków wskazanych w powyższym zawiadomieniu, a wymienionych w sposób precyzyjny w pisemnych motywach postanowienia Wojskowego Sądu Okręgowego w X..

II.12. Dalsze postępowanie w Prokuraturze prowadzone było pod sygnaturą PR 5 Ds. [...].

II.13. Jeszcze przed wydaniem przez Sąd Najwyższy powyższego postanowienia – 6 marca 2019 r. – pełnomocnik W.A. złożyła wniosek o wyłączenie prokuratora płk J.K. od udziału w sprawie.

II.14. Postanowieniem z 29 kwietnia 2019 r. Prokurator Rejonowy Kraków-Krowodrza w Krakowie nie uwzględnił tego wniosku.

II.15. 6 maja 2019 r. pełnomocnik W.A. złożyła do Prokuratury Krajowej wniosek o wyznaczenie jednostki właściwej do dalszego prowadzenia postępowania, w miejsce Działu Wojskowego Prokuratury Rejonowej Kraków-Krowodrza w Krakowie. Tego samego dnia złożyła do Prokuratury Rejonowej Kraków-Krowodrza wniosek o zawieszenie postępowania do czasu wyznaczenia prokuratury właściwej do prowadzenia sprawy.

II.16. W odpowiedzi, pismem z 7 maja 2019 r. Zastępca do spraw Wojskowych Prokuratora Rejonowego Kraków-Krowodrza w Krakowie poinformował, że wniosek nie może zostać rozpoznany pozytywnie.

II.17. Pismem z 8 maja 2019 r. prokuratura zwróciła się do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych o przesłanie kopii materiałów zgromadzonych w sprawie ze skargi W.A..

II.18. 10 maja 2019 r. pełnomocnik W.A. złożyła wniosek do Prokuratury Rejonowej Kraków-Krowodrza o wyłączenie od prowadzenia postępowania przygotowawczego płka J.K. oraz o zawieszenie postępowania do czasu wyznaczenia prokuratury do prowadzenia postępowania przygotowawczego.

II.19. 21 maja 2019 r. pełnomocnik W.A. złożyła wniosek do Prokuratury Rejonowej Kraków-Krowodrza o zawieszenie postępowania do czasu zajęcia stanowiska przez Prokuraturę Krajową oraz rozpatrzenia złożonych wniosków, a także o informowanie o każdej czynności w postępowaniu.

II.20. W odpowiedzi, pismem z 27 maja 2019 r. Zastępca do spraw Wojskowych Prokuratora Rejonowego Kraków-Krowodrza w Krakowie poinformował, że wniosek nie może zostać rozpoznany pozytywnie.

II.21. 21 maja 2019 r. Urząd Ochrony Danych Osobowych przesłał wnioskowane kopie akt postępowania ze skargi W.A.

II.22. Postanowieniem z 24 maja 2019 r. Zastępca Prokuratora Rejonowego Kraków-Krowodrza nie uwzględnił wniosku o wyłączenie płk J.K. od udziału w sprawie.

II.23. Pismem z 7 czerwca prokuratura zwróciła się o udzielenie informacji do Dyrektora Inspektoratu Służby Kontrwywiadu Wojskowego w Krakowie.

II.24. Pismem z 6 czerwca W.A. zwróciła się do Prokuratury Rejonowej Kraków-Krowodrza w Krakowie o udzielenie wyjaśnień dotyczących treści uzasadnienia powołanego wyżej postanowienia z 24 maja 2019 r. Odpowiedzi udzielono pismem z 7 czerwca 2019 r.

II.25. Pismem z 6 czerwca 2019 r. Skarżąca złożyła wnioski o przeprowadzenie dowodów z dokumentów, zeznań świadków oraz o wystąpienie do wskazanych w treści pisma organów i instytucji. Odpis tego pisma został 7 czerwca 2019 r. przekazany Prokuraturze Rejonowej w Lublinie w oparciu o stwierdzenie, że wnioski dowodowe w części dotyczą sprawy prowadzonej przez tę jednostkę.

II.27. Pismem z 14 czerwca 2019 r. W.A. ponownie zwróciła się o udzielenie wyjaśnień dotyczących postępowania płk J.K.

II.28. Pismem z 17 czerwca 2019 r. Skarżąca złożyła kolejne pismo, zawierające wnioski o przeprowadzenie dowodów z dokumentów, zeznań świadków oraz o wystąpienie do wskazanych w treści pisma organów i instytucji. Odpis tego pisma został 26 czerwca 2019 r. przekazany Prokuraturze Rejonowej w Lublinie w oparciu o stwierdzenie, że wnioski dowodowe w części dotyczą sprawy prowadzonej przez tę jednostkę.

II.29. 18 czerwca 2019 r. Zastępca do spraw Wojskowych Prokuratora Rejonowego Kraków-Krowodrza po rozpatrzeniu materiałów postępowania sprawdzającego w sprawie z zawiadomienia z 1 lutego 2018 r. postanowił odmówić wszczęcia śledztwa w sprawie uporczywego nękania w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasu w okresie od początku września 2016 r. do 2 maja 2019 r., przez ustalonego żołnierza zawodowego – oficera starszego – ówczesnego Dowódcę Jednostki Wojskowej N. w K., oraz działających na jego polecenie podległego mu oficera starszego – radcę prawnego jednostki, oraz ustalonego pracownika kadr jednostki – poprzez podejmowanie wobec W.A. szeregu zachowań stanowiących jednocześnie przekroczenie uprawnień służbowych i działania przez to na szkodę jej interesu prywatnego, ujawniania osobom nieuprawnionym informacji dotyczących W.A. uzyskanych w związku z pełnioną funkcją, poświadczenia nieprawdy w dokumencie dotyczącym W.A., pomawiania pokrzywdzonej o takie zachowania, które mogły poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić ją na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska i wzbudzenie w niej w ten sposób uzasadnionego okolicznościami poczucia zagrożenia i istotnego naruszenia jej prywatności poprzez zachowania wyszczególnione w treści postanowienia – wobec braku znamion czynu zabronionego.

II.30. 26 czerwca 2019 r. Inspektorat Służby Kontrwywiadu Wojskowego w K. przekazał prokuraturze teczkę akt postępowania sprawdzającego prowadzonego wobec W.A.

II.31. 2 lipca 2019 r. Skarżąca złożyła kolejne pisma w sprawie, w których zakwestionowała przekazanie odpisów pisma zawierającego wnioski dowodowe Prokuraturze Rejonowej w Lublinie, złożyła kolejne wnioski dowodowe oraz wniosła o wyłączenie płk J.K. i podległego mu działu od prowadzenia postępowania.

II.32. 4 lipca Skarżąca złożyła pismo zawierające wyjaśnienia „co do planowanego bezpodstawnego wzywania mnie na przesłuchanie.” Odpowiedzi na powyższe pisma prokuratura udzieliła pismem z 16 lipca 2019 r.

II.33. Pismem z 28 czerwca 2019 r. W.A. złożyła zażalenie na postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa. Pismem z 9 lipca 2019 r. zażalenie na to postanowienie złożyła również pełnomocnik pokrzywdzonej.

II.34. Postanowieniem z 28 października 2019 r. Prokurator Rejonowy Kraków-Krowodrza w Krakowie nie uwzględnił wniosków pokrzywdzonej i jej pełnomocnika o wyłączenie prokuratora.

II.35. Postanowieniem z 7 sierpnia 2019 r. Wojskowy Sąd Okręgowy w X. wyłączył sędziego płka R.K. od udziału w sprawie.

II.36. Postanowieniem z 14 sierpnia 2019 r. Wojskowy Sąd Okręgowy w X. wyłączył ppłka P.W. od udziału w sprawie.

II.37. Pismem z 21 sierpnia 2019 r. W.A. złożyła wniosek o wyłączenie od rozpoznania sprawy ppłka P.W.

Termin posiedzenia w celu rozpoznania zażalenia został na wniosek pełnomocnika pokrzywdzonej zmieniony z 26 września na 16 października 2019 r. Na posiedzeniu wydano zarządzenie, aby zwrócić się do Prokuratury Okręgowej w X. o nadesłanie decyzji w zakresie rozstrzygnięcia skargi pokrzywdzonej z 28 września 2019 r. nadesłanej z pismem Departamentu do spraw Wojskowych Prokuratury Krajowej z 9 października, PK XIII Ko [...], oraz odpisu samej skargi oraz aby zwrócić się do Sądu Rejonowego dla Krakowa-Podgórze w Krakowie i

Sądu Rejonowego dla Krakowa-Nowej Huty w Krakowie o nadesłanie orzeczeń rozstrzygających o zażaleniach na postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia, wydanych przez prokuratora Prokuratury Rejonowej Kraków-Krowodrza w Krakowie w sprawach: PR 5 Ds. [...]6 (II Kp 924/19/P) i PR 5 Ds. [...]7). Odpisy orzeczeń i kopie akt wpłynęły do Sądu 21 października 2019 r. Pisma zwrotne wpłynęły do Sądu 24 października 2019 r., 5 listopada 2019 r., 10 i 17 grudnia 2019 r.

II.38. 17 lutego 2020 r. Prokuratura Rejonowa Kraków-Krowodrza w Krakowie przesłała do Wojskowego Sądu Okręgowego w X. kopię postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie z 10 lutego 2020 r., IV S 143/19, celem dołączenia ich do akt sprawy PR 5 Ds. [...].

II.39. 4 czerwca 2020 r. do Wojskowego Sądu Okręgowego w Krakowie wpłynęło pismo z Prokuratury Rejonowej Kraków-Krowodrza z wnioskiem o wypożyczenie akt PR 5 Ds. [...] celem przedłożenia do Sądu Najwyższego wraz ze skargą na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym bez nieuzasadnionej zwłoki. Akta zostały przekazane z pismem z 5 czerwca 2020 r. Akta zostały zwrócone 21 stycznia 2021 r.

II.40. 29 marca 2021 r. do Wojskowego Sądu Okręgowego w X. wpłynęły kopie postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie z 10 lutego 2020 r., IV S 143/19, oraz postanowienia Sądu Rejonowego dla Krakowa-Podgórze z 22 lutego 2021 r., II Kp 645/20/P.

II.41. 15 kwietnia 2021 r. wyznaczono termin posiedzenia w sprawie na 17 czerwca 2021 r.

14 czerwca 2021 r. pełnomocnik W.A. złożyła pismo zawierające wnioski o przeprowadzenie dowodów z dokumentów, w tym również o zwrócenie się do innych organów o przekazanie wnioskowanych dokumentów.

II.42. Na posiedzeniu 17 czerwca 2021 r. wydano zarządzenie o odroczeniu posiedzenia do 9 września 2021 r. w celu uzyskania akt sprawy PR 4 Ds. [...]7 i ustalenia zakresu tego postępowania oraz zakresu sprawy Ka 31/21 Sądu Okręgowego w Krakowie.

II.43. Postanowieniem z 9 września 2021 r. Wojskowy Sąd Okręgowy w X. uchylił zaskarżone postanowienie Zastępcy Prokuratora Rejonowego Kraków-Krowodrza w Krakowie do spraw Wojskowych z 18 czerwca 2019 r., PR 5 Ds. [...] i skierował sprawę do dalszego prowadzenia.

W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd wyjaśnił, że w rozpoznawanej sprawie we wszczętym wcześniej śledztwie pojawił się nowy wątek wymagający wszechstronnego wyjaśnienia i procesowego rozstrzygnięcia. W tych okolicznościach brak było prawnej możliwości odmowy wszczęcia śledztwa. W ocenie Sądu prokurator błędnie przyjął, że sprawa znajduje się na etapie sprzed wydania postanowienia o wszczęciu śledztwa. Konsekwencją tego była zasadność zarzutów niewyjaśnienia istoty sprawy, nieprzeprowadzenia dowodów i nierozstrzygnięcia wniosków dowodowych. Sąd wskazał, że po ustaleniu zakresu postępowania należy wykonać zalecenia Sądu Najwyższego zawarte w postanowieniu z 17 kwietnia 2019 r., rozstrzygnąć w sposób procesowy o wszystkich złożonych przez pokrzywdzoną i jej pełnomocnik wnioskach dowodowych, przeprowadzić wszystkie dowody niezbędne dla rozstrzygnięcia sprawy, przejawiając własną inicjatywę dowodową i w zależności od wyniku tych przedsięwzięć podjąć kolejne stosowne czynności w sprawie, opierając się na dokonanych ustaleniach co do rzeczywistego stanu faktycznego i wyciągnięciu z niego odpowiednich wniosków, po dokonaniu wyczerpującej oceny zebranych dowodów podjąć decyzję co do dalszego postępowania lub sposobu jego merytorycznego zakończenia.

II.44. Prokurator Prokuratury Okręgowej w Krakowie 15 listopada 2021 r. wydał postanowienie o wszczęciu śledztwa w sprawie uporczywego nękania w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasu w okresie od początku września 2016 r. do 2 maja 2019 r. przez ustalonego żołnierza zawodowego –

oficera starszego – ówczesnego Dowódcę Jednostki Wojskowej N. w K., oraz działających na jego polecenie podległego mu oficera starszego – radcę prawnego Jednostki oraz ustalonego pracownika kadr Jednostki – poprzez podejmowanie wobec W.A. szeregu zachowań stanowiących jednocześnie przekroczenie uprawnień służbowych i działanie przez to na szkodę jej interesu prywatnego, ujawniania osobom nieuprawnionym informacji dotyczących W.A. uzyskanych w związku z pełnioną funkcją, poświadczenia nieprawdy w dokumencie dotyczącym W.A., pomawiania pokrzywdzonej o takie zachowania, które mogły poniżyć ją w opinii publicznej lub narazić ją na utratę zaufania potrzebnego dla danego stanowiska i wzbudzenie w niej w ten sposób uzasadnionego okolicznościami poczucia zagrożenia i istotnego naruszenia jej prywatności poprzez zachowania wyszczególnione w treści postanowienia.

II.45. W dniach 15, 16 i 17 listopada 2021 r. przeprowadzono oględziny rzeczy w postaci kopii akt innych postępowań.

II.46. 30 listopada 2021 r. pokrzywdzona złożyła oświadczenie z wnioskiem dowodowym.

II.47. 3 grudnia 2021 r. przeprowadzono oględziny rzeczy w postaci kopii akt postępowania.

II.48. 3 lutego 2022 r. prokurator Prokuratury Okręgowej w Krakowie wydał postanowienie w przedmiocie wniosków dowodowych, a 7 lutego 2022 r. – postanowienie o umorzeniu śledztwa z tego względu, że postępowanie karne co do tego samego czynu tej samej osoby wcześniej wszczęte toczy się.

III.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

III.1. Według art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu

przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2018, poz. 75 ze zm., dalej: u.s.p.p.) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

III.2. W myśl art. 2 ust. 2 u.s.p.p. dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

III.3. W ustawie o skardze na przewlekłość postępowania nie sprecyzowano, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W orzecznictwie przyjmuje się, że pod pojęciem tym należy rozumieć wielomiesięczną beczynność sądu, polegającą na niewyznaczaniu rozprawy bądź niepodejmowaniu czynności (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 grudnia 2018 r., I NSP 40/18; z 11 września 2019 r., I NSP 88/19; z 14 listopada 2019 r., I NSP 151/19; z 12 maja 2020 r., I NSP 37/20; z 27 października 2020 r., I NSP 151/20).

III.4. Przechodząc do realiów sprawy podkreślenia wymaga fakt, że Sąd Najwyższy dostrzega, iż od uwzględnienia poprzedniej skargi na przewlekłość postępowania przez Sąd Najwyższy (VI KSP 2/19) w sprawie podejmowane były liczne

czynności przez organy Prokuratury oraz sądy (wskazano je wyżej w cz. II). Większość z nich polegała na rozpoznawaniu licznych wniosków Skarżącej oraz na występowaniu o kopie akt i orzeczeń w innych sprawach przez nią inicjowanych. Zauważyć należy też, że dwukrotnie zażalenia Skarżącej były uwzględnione przez Wojskowy Sąd Okręgowy.

III.5. Nie można też nie odnotować w tym miejscu licznych czynności Skarżącej, co niewątpliwie wpływało na długość procedowania przez Prokuraturę. Faktem jednak jest duża liczba postępowań z udziałem Skarżącej. To z kolei powodowało trudności w określeniu granic przedmiotowych tych postępowań. Ponadto z akt sprawy nadesłanej przez Wojskowy Sąd Okręgowy w X. wynika, że ponad dwuletni czas rozpoznawania zażalenia na postanowienie o odmowie wszczęcia śledztwa wynikał z konieczności zgromadzenia kopii akt innych postępowań, a także wypożyczenia akt w związku ze skargą na przewlekłość postępowania, którą złożyła Skarżąca (sprawa I NSP 104/20 – przekazana do rozpoznania Sądowi Okręgowemu, według właściwości).

III.6. Pomimo powyższego Sąd Najwyższy stoi na stanowisku, że skorzystanie przez Skarżącą z przysługujących jej uprawnień do wniesienia środków zaskarżenia i wniosków nie może stanowić okoliczności usprawiedliwiającej procedowanie w sprawie łącznie przez pięć lat. Dlatego Sąd Najwyższy uznał, że w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym w pionie wojskowym Prokuratury Rejonowej a następnie Prokuratury Okręgowej w Krakowie doszło do powtórnej przewlekłości postępowania.

III.7. Zgodnie z art. 12 ust. 4 u.s.p.p. uwzględniając skargę, sąd na żądanie skarżącego przyznaje od Skarbu Państwa sumę pieniężną w wysokości od 2000 do 20 000 złotych. Wysokość sumy pieniężnej wynosi nie mniej niż 500 złotych za każdy rok dotychczasowego trwania postępowania, niezależnie od tego, ilu etapów postępowania dotyczy stwierdzona przewlekłość postępowania. Na poczet tej sumy zalicza się kwoty przyznane już skarżącemu tytułem sumy pieniężnej w tej samej sprawie.

W orzecznictwie przyjmuje się, że suma pieniężna zasądzana w związku ze stwierdzoną przewlekłością ma stanowić swoistą rekompensatę za zwłokę w rozpoznaniu sprawy, a oprócz tego ma charakter sankcji dla państwa za wadliwe zorganizowanie wymiaru sprawiedliwości (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 marca 2018 r., III SPP 14/18; z 22 stycznia 2019 r., I NSP 64/18; z 9 grudnia 2020 r., I NSP 149/20; z 21 kwietnia 2021 r., I NSP 20/21). Wysokość zasądzonej sumy powinna uwzględniać okoliczności sprawy i być proporcjonalna do wielkości zwłoki, jej przyczyn oraz dotkliwości dla skarżącego (m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 29 października 2014 r., KSP 8/14; z 14 października 2020 r., I NSP 111/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 161/20).

Sąd Najwyższy uznał za uzasadnione zasądzenie na rzecz Skarżącego od Skarbu Państwa sumy pieniężnej wymienionej w sentencji postanowienia, uznając tym samym roszczenie w części przewyższającej tę kwotę za niezasadne. Sąd Najwyższy uwzględnił przy tym sumę pieniężną 2000 zł, przyznaną Skarżącej postanowieniem Sądu Najwyższego z 17 kwietnia 2019 r. VI KSP 2/19.

III.8. Z nadesłanych akt wynika, że niedługo po wniesieniu skargi na przewlekłość postępowania zostało wydane postanowienie o umorzeniu śledztwa. Nie jest zatem konieczne uwzględnienie wniosku Skarżącej o zalecenie Prokuraturze podjęcie czynności procesowych.

III.9. W świetle powyższego Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

(P.S.)

[t.n]